

Asia: VN/10855/2024

## **Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Huomiot rajat ylittävän sähköisen tunnistamisen, sähköisten luottamuspalvelujen ja eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kansallisesta sääntelystä:**

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) pitää pyrkimystä kehittää rajat ylittävää sähköistä (vahvaa) tunnistamista hyvänä. Tunnistamisessa on tällä hetkellä käytössä pääasiallisesti digi- ja väestötietoviraston (DVV) Finnish Authenticator -palvelu. Palvelua ei kuitenkaan mainita hallituksen esityksessä, vaikka suomi.fi -palvelu mainitaankin.

#### **Huomiot koskien digitaalista henkilöllisyystodistusta:**

Esitysluonnokseen sisältyvällä digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavalla lailla luotaisiin oikeudellinen perusta poliisin myöntämälle digitaaliselle henkilöllisyystodistukselle, joka mahdollistaisi vahvistettujen henkilötietojen osoittamisen käyntiasioinnissa. Digitaalinen henkilöllisyystodistus perustuisi voimassa olevaan Suomen passiin tai henkilökorttiin. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) toteaa, että digitaalisella henkilöllisyystodistuksella voitaisiin osoittaa ikä ostettaessa alkoholijuomia tai tupakkalain (549/2016) mukaisia ikärajavaivottuja tuotteita.

Kun mietoja alkoholijuomia tai tupakkalain mukaisia ikärajavaivottuja tuotteita ostetaan, myyjän on tarkistettava asiakkaan täysi-ikäisyys sekä se, että todistuksessa oleva kuva esittää asiakasta. Esitysluonnoksen mukaan digitaalinen henkilöllisyystodistus sisältäisi muun muassa passi- tai henkilökorttirekisteriin talletetun kasvokuvan sekä ikätodisteen. Ikätodiste antaisi digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttäjälle mahdollisuuden osoittaa luotettavalla tavalla kuuluminen tiettyyn ikäryhmään jakamatta täsmällisempiä henkilötietoja, kuten syntymäaika. Valvira katsoo, että digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttäminen parantaisi ikärajavaivonnan luotettavuutta käyntiasioinnissa, sillä iän todentamiseksi tarvittavat tiedot olisivat helpommin tarkistettavissa digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta kuin esimerkiksi passista tai henkilökortista.

Alkoholilain (1102/2017) 37 §:n mukaan väkevien alkoholijuomien ostoikäraja vähittäismyynnissä on 20 vuotta. Tämän johdosta Valvira katsoo, että ikätodisteina tulisi olla 18 vuoden iän lisäksi 20 vuoden ikä.

#### **Huomiot kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen turvallisuutta parantavista muutoksista:**

-

#### **Huomiot koskien kansallista ekosysteemikuvausta:**

Kansallisen ekosysteemikuvauksen mukaan eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakolla olisi tarkoitus jatkossa pystyä hallinnoimaan ja osoittamaan erilaisia henkilöön liittyviä todistuksia, kuten erilaisia lupia ja pätevyyskysymyksiä.

Anniskelupaikan vastaavalla hoitajalla tai muulla tehtävään nimetyllä henkilöllä tulee olla alkoholilain tuntemista osoittava Valviran hyväksymän mallin mukainen todistus (anniskelupassi). Todistuksen myöntää valtioneuvoston toimiluvan tai opetusministeriön järjestämisluvan nojalla ravintolapalvelun koulutusta antava oppilaitos. Anniskelupassi on voimassa toistaiseksi (Alkoholilain 57 ja 58 §).

Valviran käsityksen mukaan lompakkoon olisi mahdollista myöhemmin lisätä anniskelupassi. Tämä mahdollistaisi vastaavan hoitajan pätevyyden osoittamisen luotettavalla tavalla ilman tarpeettomien henkilötietojen jakamista sekä vähentäisi tarvetta suorittaa anniskelupassikoe uudelleen paperisen anniskelupassin katoamisen takia. Anniskelupassin lisääminen lompakkoon poistaisi myös tarpeen säilyttää kaikkien vastaavien hoitajien anniskelupassikopioita anniskelupaikassa. Kehitystyötä saattaisi kuitenkin hidastaa se, ettei anniskelupassin suorittaneista ole keskitettyä rekisteriä. Anniskelupassin voi suorittaa oppilaitoksissa sekä tutkinto-opiskelijat että muut yksittäiset henkilöt. Kehitystyössä tulisikin ottaa oppilaitokset mukaan, sillä oppilaitosten rekisterikäytännöt voivat vaihdella etenkin muiden kuin tutkinto-opiskelijoiden osalta.

Lisäksi lausuttavana on ollut hallituksen esityksen luonnos alkoholilain muuttamiseksi (VN/1531/2024), jossa on ehdotettu uudeksi pätevyystodistukseksi toimituspassia. Toimituspassia edellytettäisiin jokaiselta alkoholijuomien toimittajalta. Esitysluonnoksen mukaan toimituspassin myöntäisi valtioneuvoston toimiluvan tai opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvan nojalla koulutusta antava oppilaitos. Toimituspassi olisi voimassa toistaiseksi. Edellä mainitut seikat koskien anniskelupassin lisäämistä lompakkoon tulisi ottaa huomioon myös toimituspassissa. Erona anniskelupassiin olisi kuitenkin se, ettei toimituspassia voisi suorittaa tutkintoon kuuluvana.

Henriksson Markus  
Valvira

Lehtonen Niina  
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira